

KVALITETSDEKLARATION

Jordbrukarhushållens inkomster 2016

Ämnesområde

Jordbruk, skogsbruk och fiske

Statistikområde

Jordbrukets ekonomi

Produktkod

JO0204

Referenstid

2016 (år)

Statistikens kvalitet	3
1 Relevans	3
1.1 Ändamål och informationsbehov	3
1.1.1 Statistikens ändamål.....	3
1.1.2 Statistikansvändares informationsbehov	3
1.2 Statistikens innehåll	3
1.2.1 Objekt och population.....	3
1.2.2 Variabler	4
1.2.3 Statistiska mått	5
1.2.4 Redovisningsgrupper.....	5
1.2.5 Referenstider.....	6
2 Tillförlitlighet.....	6
2.1 Tillförlitlighet totalt	6
2.2 Osäkerhetskällor	6
2.2.1 Urval	6
2.2.2 Ramtäckning.....	6
2.2.3 Mätning	6
2.2.4 Bortfall	6
2.2.5 Bearbetning.....	6
2.2.6 Modellantaganden.....	6
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig.....	7
3 Aktualitet och punktlighet.....	7
3.1 Framställningstid	7
3.2 Frekvens	7
3.3 Punktlighet.....	8
4 Tillgänglighet och tydlighet	8
4.1 Tillgång till statistiken.....	8
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik.....	8
4.3 Presentation	8
4.4 Dokumentation.....	8
5 Jämförbarhet och sammanvändbarhet	8
5.1 Jämförbarhet över tid	8
5.2 Jämförbarhet mellan grupper.....	10
5.3 Sammanvändbarhet i övrigt	10
5.4 Numerisk överensstämmelse	10
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik	11
B Sekretess och personuppgiftsbehandling.....	11
C Bevarande och gallring	11
D Uppgiftsskyldighet	11
E EU-reglering och internationell rapportering.....	11
F Historik.....	11
G Kontaktuppgifter	12

Statistikens kvalitet

1 Relevans

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Undersökningens syfte är att dels belysa utvecklingen och sammansättningen av jordbrukarhushållens inkomster vid olika grupper av jordbruksföretag, dels att belysa utvecklingen av hushållsinkomst efter transfereringar och dess sammansättning för jordbrukarhushåll. Statistiken syftar också till att spegla inkomsternas sammansättning för de personer som ingår i hushållet, t.ex. efter kön. Särskild vikt läggs på att studera inkomsten från näringsverksamhet.

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

Statistiken över jordbrukarhushållens inkomster används av organisationer, företag, Sveriges lantbruksuniversitet och myndigheter som underlag för jordbrukspolitiska ställningstaganden, ekonomiska bedömningar, kalkyler, prognoser och utredningar.

1.2 Statistikens innehåll

Genomsnittliga hushållsinkomster och deras sammansättning i form av taxerade inkomster, avdrag samt positiva och negativa transfereringar.

1.2.1 Objekt och population

Populationen utgörs av samtliga jordbrukarhushåll i landet som driver jordbruksföretag med:

- mer än 2,0 ha åkermark, eller
- minst 5,0 ha jordbruksmark (åkermark + betesmark), eller
- djurbesättningar på – minst 10 nötkreatur eller 10 suggor eller 50 svin eller 20 får och lamm eller 1 000 fjäderfä, eller
- yrkesmässig trädgårdsodling om minst 2 500 kvadratmeter frilandsareal eller 200 kvadratmeter växthusyta.

Jordbrukarhushåll som driver företaget i aktiebolagsform ingår inte.

Undersökningens registerpopulation består av jordbruksföretag i Lantbrukets företagsregister (LBR) 2016, vilket i sin tur till viss del bygger på Jordbruksverkets register för stödansökningar. Då reglerna för jordbruksstöden ändrades till referensår 2005, har detta påverkat vissa resultat i undersökningen.

Från och med referensår 2011 visas också vissa resultat för heltidsjordbruk och jordbrukarhushåll med driftsinriktningen småbruk utbrutet. (Se avsnitt 5.1.)

1.2.2 Variabler

Ingående variabler framgår av nedanstående förteckning.

Antalsuppgifter

- Antal brukare/företagare och maka/make - kvinnor
- Antal brukare/företagare och maka/make - män
- Antal hushållsmedlemmar
- Antal hushåll
- Antal hushållsmedlemmar per hushåll
- Antal ensamstående brukare/företagare - kvinnor
- Antal ensamstående brukare/företagare - män
- Antal samtaxerade brukare/företagare - kvinnor
- Antal samtaxerade brukare/företagare - män
- Antal samtaxerade maka/make till företagare - kvinnor
- Antal samtaxerade maka/make till företagare - män

Uppgifter om taxerade förvärvsinkomster med mera

Taxerade förvärvsinkomster och avdrag med mera samt nettoinkomst av näringsverksamhet under det aktuella året

- Inkomst av näringsverksamhet
- Inkomst av tjänst
- Därav pension med mera
- Sammanräknad förvärvsinkomst
- Taxerad förvärvsinkomst
- Beskattningsbar förvärvsinkomst
- Redovisat överskott av näringsverksamhet
- Överskott som kvittats mot tidigare års underskott
- Totalt överskott av näringsverksamhet
- Årets underskott av näringsverksamhet
- Nettoinkomst av näringsverksamhet
- Samlad inkomst av näringsverksamhet
- Justerad inkomst av näringsverksamhet

Reserveringar

- Avsättning till periodiseringsfond
- Återföring av periodiseringsfond
- Periodiseringsfond netto

Taxerade kapitalinkomster och kapitalutgifter

- Positiv räntefördelning
- Negativ räntefördelning
- Räntefördelning netto
- Överskott av kapital
- Underskott av kapital
- Nettoinkomst av kapital
- Nettoinkomst av kapital exkl. räntefördelning netto

Skatter

- Allmän pensionsavgift

- Skatt på förvärvsinkomster
- Skatt på kapitalinkomster
- Övriga skatter
- Skattereduktioner
- Skatter och allmän pensionsavgift

Hushållsinkomst före och efter transfereringar

- Avsättning till expensionsmedel
- Minskning av expensionsmedel
- Nettoförändring av expensionsmedel
- Allmänna avdrag
- Hushållsinkomst före skattefria positiva transfereringar och skatter med mera
- Skattefria positiva transfereringar
- Övriga negativa transfereringar
- Hushållsinkomst efter transfereringar

Därutöver ingår i observationsregistret ett antal icke publicerade resultatvariabler, bakgrundsvariabler och variabler som används för avstämningar.

1.2.3 Statistiska mått

Denna statistik innehåller i första hand skattningar av typen *medelvärdet* men även av typen *totalvärdet* efter gruppindelningar som beskrivs i avsnitt 1.2.2.

Storheter av typ *totalvärdet*:

- Antal hushåll
- Antal hushållsmedlemmar

Storheter av typ *medelvärdet*:

- Antal medlemmar per hushåll
- Hushållsinkomst (samt ingående taxerade inkomster och avdrag samt positiva och negativa transfereringar)

1.2.4 Redovisningsgrupper

Uppgifter om antal hushåll och hushållsmedlemmar med mera samt taxerade förvärvsinkomster med mera redovisas för

- hela riket
- tre riksområden (RO)
- nio storleksgrupper där storleken mäts i areal åker
- produktionsområden (PO8)
- stödområden
- heltidsjordbruk (jordbruksföretag som kräver en arbetsinsats bestående av minst 1 600 standardtimmar per år)
- tio driftsinriktningar enligt den svenska typologin (samt småbruk från och med inkomståret 2005)
- fyra åldersgrupper, uppdelat på kön
- län

1.2.5 Referenstider

Kalenderåret 2016.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Resultaten för jordbrukarhushållen grundas på totalbearbetningar. Den väsentliga osäkerhetskällan är att mindre än 1 % av brukarna i LBR inte kunnat återfinnas i Inkomst- och Taxeringsregistret (IoT) när dessa register matchats mot varandra.

2.2 Osäkerhetskällor

I denna statistik kan bearbetningsfel förekomma.

2.2.1 Urval

Denna undersökning är en totalundersökning.

2.2.2 Ramtäckning

Övertäckning och undertäckning av jordbrukarhushåll bedöms vara mycket liten, varför effekten av dessa torde vara försumbar.

Eftersom statistiken också indirekt i viss mån är beroende av vilka jordbrukare som finns i Jordbruksverkets stödregister, har förändringar i reglerna för jordbruksstöd fått visst genomslag i undersökningens registerpopulation för 2005 och följande år (se avsnitt 5.1).

2.2.3 Mätning

Uppgifterna baseras på SCB:s IoT 2016 och några mätfel förekommer inte annat än då deklaraionsuppgifter är felaktiga eller ej kompletta. Totalt sett bedöms felaktigheterna i IoT vara försumbara.

2.2.4 Bortfall

Svarsbortfall förekommer inte. Däremot finns ett bortfall beroende på att något mindre än 1 % av brukarna i LBR inte kunnat återfinnas i IoT när dessa register matchats mot varandra. Någon justering för detta bortfall har inte gjorts.

2.2.5 Bearbetning

Undersökningen är en samkörning mellan register vid SCB. Vissa så kallade outliers utesluts vid bearbetningen. Bearbetningsfel kan förekomma när det gäller tolkning av förändringar av variabler i IoT i enlighet med till exempel ändrad skattelagstiftning samt övriga bearbetningsfel. Korrekturläsning av såväl data som sammansatta beräkningar/variabler har skett löpande under dataanalysen, varför bearbetningsfelen uppskattas som små.

2.2.6 Modellantaganden

I fall där det inte går att särskilja olika hushåll med hjälp av Hushållsregistret, antas att två generationer som bor på samma fastighet förs till samma hushåll (se även avsnitt 5.1). För jordbrukarna blir antalet vuxna barn som förs till samma hushåll som föräldrarna överdrivet stort, eftersom det ofta finns mer än en bostad på jordbruksfastigheterna. Vid bearbetningen för

jordbrukarhushållens inkomster har därför en schablon införts som innebär att barn i jordbrukarfamiljer ansetts ha eget hushåll från och med det år de fyllt 30 år. Detta är naturligtvis inte alltid fallet lika väl som en del barn under 30 år har eget hushåll på samma fastighet som föräldrarna. Denna schablonbehandling har ändå ansetts komma närmare de faktiska förhållandena än att helt gå på uppgiften i Registret över totalbefolkningen (RTB).

Till och med inkomståret 1990 baserades undersökningen av jordbrukarnas nettointäkter med mera till största delen på en sambearbetning av Deklarationsundersökningen för jordbrukare (DU) och den totalräknade inkomststatistiken. Eftersom urvalet till DU var relativt litet, kunde förekomsten i urvalet av enstaka företagare med extrema inkomster utanför jordbruket starkt snedvrیدا resultaten i enskilda grupper och omöjliggöra en jämförelse av utvecklingen mellan åren. För att begränsa sådan störande inverkan fördes företaget till gruppen juridiska personer och hushållen vid dessa företag ingick inte i beräkningen av hushållsinkomster.

För att inte ändra den tidigare nivån i undersökningen har ungefär samma förfarande tillämpats även från och med 1991 när resultaten tas fram genom en totalundersökning. Gränsen för inkomster från annat än näringsverksamhet, som från och med inkomståret 1995 är 24 basbelopp, motsvarade 1 063 200 kronor år 2016. Avgränsning görs också av företag med extremt stort underskott av näringsverksamhet (som då praktiskt taget undantagslöst härrör från annan verksamhet än jordbruk). Gränsen är i detta fall 24 basbelopp plus 0,02 basbelopp per standardtimme. För t.ex. ett företag med 1 000 standardtimmar innebär det att gränsen år 2016 är 1 949 200 kronor.

Viss avgränsning har fram till år 2013 gjorts också av företag med extrema skattepliktiga tillgångar. Till och med inkomståret 2006 var gränsen för detta 200 basbelopp plus 0,25 basbelopp per standardtimme, vilket för detta år innebar en gräns på 17 865 000 kronor för skattepliktiga tillgångar. Eftersom beskattningen av förmögenhet slopats från och med inkomståret 2007, saknas uppgifter om skattepliktiga tillgångar i IoT, varför denna avgränsning inte längre är möjlig att göra. De hushåll som uteslöts på grund av extremt höga skattepliktiga tillgångar inkomståret 2006 ingår därför inte heller i undersökningen från och med inkomståret 2007 fram till inkomståret 2013. Från och med inkomståret 2014 görs inte längre några uteslutningar efter detta kriterium.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

Publicerad statistik betraktas som slutgiltig.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

Resultaten redovisas i slutet av maj, nästan 17 månader efter det senaste inkomstårets utgång.

3.2 Frekvens

Statistiken publiceras årligen med undantag för inkomståren 1993, 1994 och 2014. Inga bearbetningar gjordes för inkomståren 1993 och 1994 medan

bearbetningar har gjorts för inkomståret 2014. Inkomståren 2014 och 2015 publicerades samtidigt i december 2017.

3.3 Punktlighet

Publicering kommer att ske enligt publiceringsplanen för serien Sveriges officiella statistik.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

De årliga statistikuppgifterna publiceras i SM-serie JO 42 på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se under avdelningen Statistik samt på SCB:s webbplats www.scb.se. Statistiken tillgängliggörs också i Jordbruksverkets statistikdatabas i samband med publicering av SM.

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

Det finns viss möjlighet att få tillgång till ytterligare statistik. Förfrågningar görs till ansvarig person på Jordbruksverkets statistikenhet.

4.3 Presentation

Presentation sker i form av tabeller, figurer och textkommentarer i Statistiska meddelanden. Statistiken publiceras även i Jordbruksverkets statistikdatabas.

4.4 Dokumentation

Ytterligare dokumentation utgörs av denna kvalitetsdeklaration samt äldre Statistiska meddelanden och Beskrivningar av statistiken som finns arkiverade på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se. Planer finns på att inom kort publicera en fördjupad dokumentation för detta Statistiska meddelande.

5 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

Från och med referensår 2014 skapas hushåll med hjälp av Hushållsregistret. Hushållsregistret bygger på alla personer som finns i RTB och har skapats utifrån lägenhetsregistret där personer folkbokförts på lägenhet. Detta gör att man exakt vet vilka som är folkbokförda på samma bostad. En stor fördel är att man numera kan koppla ihop samboende utan barn via lägenheten. För de personer som saknar uppgift om lägenhet i RTB har imputering skett enligt den gamla metoden, se avsnitt 2.2.6. Denna förbättrade metod att urskilja hushåll kan till viss del påverka jämförbarheten för referensår 2014 och framåt gentemot tidigare referensår.

För att få en jämförelse mellan heltidsjordbruk, samtliga jordbrukshushåll samt småbruk visas resultat i vissa tabeller även för driftsinriktningen småbruk från och med referensår 2011. Ett jordbruksföretag som har ett arbetsbehov som är lägre än 400 standardtimmar per år definieras som småbruk.

För att bättre belysa förhållandena i det yrkesmässiga jordbruket, visas från och med referensår 2010 resultat i vissa tabeller även för heltidsjordbruk. Ett

jordbruksföretag som beräknas kräva minst en heltidstjänst, 1 600 standardtimmar per år, definieras som ett heltidsjordbruk.

Från och med år 2010 har definitionen för vilka företag som ingår i LBR ändrats. Detta för att ta hänsyn till EU:s avgränsningar, som inte fullt ut stämmer överens med de svenska. Från och med år 2010 är därför LBR:s avgränsningar en sammanslagning av de gamla svenska avgränsningarna i LBR samt EU:s avgränsningar. Detta gör att uppgifterna från och med referensår 2010 inte är fullt jämförbara med föregående års siffror.

Den största skillnaden mellan gamla svenska avgränsningar i LBR och EU:s avgränsningar gäller arealer. Medan man i de gamla, svenska avgränsningarna hade en gräns på minst 2,01 hektar åkermark har man i EU:s avgränsningar en gräns på minst 5,0 hektar jordbruksmark. I LBR 2016 används därför en avgränsning på minst 2,01 hektar åkermark eller minst 5,0 hektar jordbruksmark.

Med de gamla, svenska avgränsningarna innehöll LBR 68 150 företag år 2010. Med den nya avgränsningen innehöll LBR 71 091 företag år 2010. Således gjorde den nya avgränsningen att LBR ökade med ca 3 000 företag från och med år 2010. Dessa företag återfanns i stort sett bara i storleksklassen av företag med 2,0 hektar åkermark eller mindre.

I samband med övergången från arealstöd till gårdsstöd år 2005 till följd av EU:s jordbruksreform ansökte betydligt fler jordbrukare än tidigare om stöd. Det innebar att ansökningar kom från jordbrukare som tidigare aldrig ansökt om stöd och därför inte funnits med i registret över de arealbaserade stöden. Det ökade antalet ansökningar om arealbaserat stöd 2005 ledde till ett ökat antal företag i LBR. Den totala åkerarealen har påverkats relativt lite, men i viss utsträckning har stöd sökts för arealer som ingen tidigare sökt stöd för. Förändringarna jämfört med tidigare år bör därför tolkas med försiktighet. De innebär inte att jordbruket förändrats på motsvarande sätt, utan är också en följd av stödreglerna. Eftersom de tillkomna företagen var många men i regel små, innebär det för jordbrukarhushållens inkomster att inverkan på resultaten är störst för redovisningsgrupper där hushållen inte är indelade efter storlek (hela riket, riksområden respektive ålders/kön-grupper). Effekten är att jordbruksrelaterade variabler i dessa grupper uppvisar lägre värden än de annars skulle ha gjort, medan icke jordbruksrelaterade variabler i regel fått ökade värden. Indelningarna efter åkerareal respektive driftsinriktning påverkas däremot inte i någon större utsträckning. För variabeln *hushållsinkomst efter transfereringar* har dessa effekter till stor del tagit ut varandra och inverkan av förändringarna i populationen är relativt liten.

Indelningen av jordbruksföretag i driftsinriktningar baseras på grödarealer och antal husdjur av olika slag vid jordbruksföretagen. Dessa uppgifter finns för alla jordbruksföretag referensåren 1999, 2000, 2003, 2005, 2007, 2010, 2013 och 2016. För mellanliggande år finns uppgifter för ett urval av företag. Vid indelning i driftsinriktning för de företag där aktuella uppgifter saknas används senast tillgängliga uppgifter, vilket medför en viss eftersläpning i klassificeringen som rättas till nästa gång en totalundersökning genomförs. Denna eftersläpning i klassificeringen under de mellanliggande åren kan förväntas ha en viss effekt även på de redovisade ekonomiska variablerna för dessa år. En följd av detta blir att en del av de förändringar som skett under de

mellanliggande åren kommer till uttryck först det år då aktuella strukturuppgifter finns att tillgå för samtliga jordbruksföretag.

Från och med referensår 2000 förändrades Lantbruksregistret (LBR), vilket har medfört att antalet redovisade brukare per företag minskat något samtidigt som andelen äldre brukare minskat kraftigt. Det senare gäller framför allt brukare som är 65 år och äldre. Effekten av detta har uppskattats medföra att resultaten för hela riket ökat 1 à 2 % för de flesta variabler mellan åren 1999 och 2000. För överskott av kapital och nettoinkomst av kapital har inverkan varit en sänkning på omkring 1 %. Slutligen beräknas en sänkande effekt med hela 8 % för pensionsinkomsten. Eftersom förändringen av andelen pensionärer, som orsakats av det förändrade sättet att producera LBR, varierar mellan olika redovisningsgrupper bör förändringarna för dessa mellan åren 1999 och 2000 tolkas med försiktighet.

Därutöver gäller från och med inkomståret (referensår) 1999 att de redovisade uppgifterna avser medelvärden per hushåll när inget annat anges (vissa specifika uppgifter presenteras som medelvärden på individnivå). Före inkomståret 1999 redovisades uppgifter för brukaren inklusive samtaxerad maka/make. Resultaten för 1999 och följande år är därför inte direkt jämförbara med redovisade resultat för 1998 och tidigare. Jämförbarheten för gruppindelningar som bygger på den svenska typologin påverkas mycket starkt av den förändrade beräkningsmetodik som tillämpas för typologin från och med 1999.

För äldre uppgifter gäller att vissa uppgifter om taxerade nettointäkter och avdrag fanns i dåvarande Deklarationsundersökningen för jordbrukare (DU) för tiden före år 1984. I stort sett samma grupper av företag har studerats sedan år 1984. Variabelinnehållet har också varit relativt oförändrat. Däremot försvårade 1990 års skattereform väsentligt jämförelser mellan år före 1991 och perioden därefter. Även de förändringar för företagare som infördes från och med inkomståret 1994 försvårar i viss utsträckning jämförelser mellan perioden före och efter förändringen.

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

Klassindelningen ansluter till den som används inom annan jordbruksstatistik. Redovisningsvariablerna är i huvudsak desamma som används i annan svensk inkomststatistik.

5.3 Samanvändbarhet i övrigt

I princip används från och med inkomståret 1999 samma hushållsbegrepp som i den totalräknade inkomststatistiken. Den tidigare avgränsningen till brukare inklusive samtaxerad maka/make skiljer sig däremot något från de definitioner av familj/hushåll som tillämpas i annan inkomststatistik.

5.4 Numerisk överensstämmelse

-

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

Tillhör Sveriges officiella statistik (SOS)

För statistik som ingår i Sveriges officiella statistik (SOS) gäller särskilda regler för kvalitet och tillgänglighet, se lagen ([2001:99](#)) och förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken samt Statistiska centralbyråns föreskrifter ([SCB-FS 2016:17](#)) om kvalitet för den officiella statistiken.

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap, 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). För att skydda enskilda personers eller företags sekretessreglerade uppgifter säkerställs att de inte kan röjas direkt eller indirekt i den statistik som offentliggörs.

C Bevarande och gallring

Jordbruksverket är statistikansvarig myndighet och ansvarar för gallring och arkivering av material som används för produktion av statistik. Enligt 19 § Lagen om den officiella statistiken (2001:99) ska statistikansvarig myndighet gallra uppgifter som inte längre behövs för sitt ändamål. Jordbruksverket bedömer att de uppgifter som samlats in under den period som Jordbruksverket varit statistikansvarig myndighet ännu behövs för publicering av tidsserier och kvalitetskontroller i nuvarande publiceringar. Inga beslut om gallring har därför fattats.

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap, 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). För att skydda enskilda personers eller företags sekretessreglerade uppgifter säkerställs att de inte kan röjas direkt eller indirekt i den statistik som offentliggörs.

D Uppgiftsskyldighet

Statistiken framställs enbart genom registerbearbetningar.

E EU-reglering och internationell rapportering

Någon EU-reglering föreligger inte för denna statistik.

F Historik

Undersökningen har genomförts varje år sedan inkomståret 1984 med undantag för inkomståren 1993 och 1994. Före inkomståret 1984 ingick vissa uppgifter om taxerade nettointäkter och avdrag i den dåvarande deklarationsundersökningen för jordbrukare (DU). För inkomståren 1999 – 2001 baserades den svenska rapporteringen till Eurostats statistikgren IAHS (Income of the Agricultural Households Sector) på delvis samma underlag som Jordbrukarhushållens inkomster. Eurostats insamling av uppgifter till IAHS har sedan inkomståret 2002 tillfälligt upphört i avvaktan på en större

översyn av undersökningen. En sådan utredning har nu genomförts, men inom Eurostat har man ännu inte tagit slutlig ställning till hur man i framtiden ska undersöka hushållsinkomster för jordbrukare.

G **Kontaktuppgifter**

Statistikansvarig myndighet		Jordbruksverket
Kontaktinformation		Statistikproducent: Monica Eidstedt
E-post		fornamn.efternamn@jordbruksverket.se
Telefon		036-15 57 97